

10 d'abril de 2007 .—

- Cicle de debats **“Ciència i envelliment : AMB LA CIÈNCIA, UNA APROXIMACIÓ A L'ENVELLIMENT : RECERCA, SALUT I ACTIVITAT FÍSICA”**

⇒ **APUNTS : ponència “ENVELLIR A LES SOCIETATS AVANÇADES” de la Dra. MARIA JESÚS BUXÓ .--**

- La globalització incideix també, és present, en el concepte que anem tenint de “gent gran”. No hi ha móns diferents. Què en sabem de la gent gran ?
- **“ Per a la passió sempre hi ha edat”**. El temps no compta. L'edat no ha d'ésser obstacle.
- Per a l'estudi de les cultures, els Estats Units són un autèntic laboratori. És un continu format de tradició i de modernitat. És un constant re-inventar.
- Als Estats Units es poden destacar varis models de persones grans :
  - El triomfador .—És l'home que es fa a si mateix. Sempre pot fer més. Fer-ho millor. Cada vegada fer més i millor.
  - El solitari .—El que viu l'afectivitat a distància, amb ajut del telèfon. Per exemple, el que viu a un apartament a Nova York.
  - El mixt .- Barreja tradició i modernitat. Viu bé. Té una renda acceptable. Té vida familiar i social. Viatja. Viu a la seva pròpia casa.
  - El que retorna als seus orígens .- Bon exemple: “L'home que parlava amb els cavalls”.
- Al món indígena – a les “reserves” – hi trobem els més comunitaristes. Conserven el ritual, la memòria històrica. La gent gran és el model. L'ancianitat significa l'autoritat. La gent gran explicita la història, la memòria, el ritual. I ho transmet. Un principi viu : honorar a l'ancià, tan a dones com a homes.
- Cal saber que hi ha, també, models durs : al llindar ecològic. Que al envellir s'anaven a morir. Executen el sacrifici pels propis.
- Els **hispanics** mantenen les seves tradicions. Es de destacar que han creat “associacions d'ajut mutu”. La seva situació econòmica és dèbil.
- Ben significatius : “els veterans”. Són part de la memòria. Han fet la història.
- Un breu recorregut :

- Als 1920. S'empobreix el país. Misèria. Negres, pobres. Immigrants nous. Es marxa cap les ciutats : “urbanites”. Reacció : No pot ser que la gent que ha aixecat Amèrica visquin en la misèria.
Es funden “cases de caritat” per als més pobres per mitjà del mecenatge.
- 1935. Volen millorar aquests llocs. “Cases d'atenció” per a cuidar. Hi ha un desarrelament de la gent gran. Es produeix l'associació : **vell = pobresa.**
- 1940, 1950, ... Es produeix la “medicalització” de la gent gran. Implica **salut !** La problemàtica de la “seguretat social”. El mercat no ho soluciona tot. “No es pot fer desiguals a qui sempre han sigut iguals”.
- És tot un procés. No hi ha “pensions”. El propi habitatge. La casa de sempre. La pròpia.
- 1965. Es va produint l'emigració del nord cap el sud. Es construeixen habitatges més senzills i més barats.
- “L'afectivitat a distància”. El telèfon supleix la presència.

- En el darrer terç del s. XX alguns mites s'imposen :
  - El mite del **progrés.**
  - El mite de l'**eterna joventut.**
- Com mantenir-se bé ? Ser jove ! Dir-se “gran” no és políticament correcte.
  - El culte d'èsser jove.
  - D'èsser “prim”. Corre, moure's.

- Cal fer el relleu generacional. “Amèrica és jove!”
- Cal fer una consideració sobre l’arrelat substràtum religiós de molts americans : **el puritanisme** . El pecat, la culpa, només es purga treballant.
- El concepte d’oci es va introduint. Els conceptes de pàtria, família i treball formaven un tot. Però, es van desdoblant.
- Es comença a incorporar que “retirar-se és cosa natural”. La persona s’ha d’ajudar a si mateixa. Cal tenir-se en compte a si mateix. Fer la pròpia vida. En aquest procés i té molta part l’economia i el psicoanàlisi.
- **“Jo sóc jo”.**
- Comencen a haver-hi “clubs de gent gran”, associacions sobre interessos propis.
- 1986. No hi ha edat obligatòria de jubilació. No es vol discriminar per l’edat. Al segle XIX es treballava fins que hom moria. Ara és cosa de decisió personal.
- El **sistema** haurà de crear condicions. Comencen a fer-se **plans de pensions d’empresa**. Que derivaran a **plans de pensions personals**.
- El sistema de Seguretat Social és molt reduït.
- Finals del XX, ara al XXI.-- **Envel·liment i demografia** :
  - **Els “vells” lluitant fins el final per la salut i per la independència econòmica.**
  - **No poden ésser una anomalia cultural.** Han d’ésser **micro – organitzadors**.
  - Una senectut pasiva, no ! **Gent gran, gent activa**.
  - Hi ha una gent gran pobre : la “gent del cartró”. Dormen al carrer en caixes de cartró.
- Procés de conversió : gent gran és torna egoista. L’associació es converteix en **“lobby”**. Als Estats Units hi ha “lobbys” de gent gran molt poderosos.
- Es produeix una certa lluita inter-generacional.
- Una altra manera de fer : que la gent gran no es converteixi en un ghetto. Es promouen habitatges integrats, amb barreja d’edats. Transversals.

Tema important : concepte d’identitat.

- Què és ser gent gran ? La visibilitat del col·lectiu. Som un grup ? Quina és la nostra lluita ?
- Patrimoni propi. La gent gran és conservadora ? Moltes vegades és molt més innovadora que la gent jove. És més lliure.
- El procés de re-integrar-se al sistema no sempre és correcte.
- Cal molta **auto-estima**.

- Als Estats Units, les esglésies, són un autèntic supermercat . Cuiden la gent gran, però la van alentint. Això ho fa la TV i els predicadors.

Com re-definim la salut ?

- Cal fer-ne una defensa cultural. Ja no morim de vells. Hem de morir d'alguna malaltia ! La Medicina ho ha substituït gairebé tot. I el gran negoci dels medicaments. "Les grans farmacèutiques !" i el seu constant enriquiment.
- **La salut significa un gran encariment.** Difícil de suportar.

Els Casals . Ens calen uns dissenys diferents de funcions i de serveis.

I en aquesta part final de la seva exposició, la Dra. Buxó ens fa un epíleg prou suggestiu i pro-actiu. Ens ha presentat dades recollides d'Estats Units, però ens fa fixar que tenim uns altres models a Europa – als països nòrdics – més propers.

- **Països Nòrdics d'Europa.—**
  - Tenen uns models de vida flexibles.
  - Impulsen menús personals. No som tots iguals.
  - Són societats poc intervencionistes.
  - Hi ha una forta inversió social.
  - Europa creiem més en el "carpe die"

Algunes conclusions finals :

- **Ens cal créixer mentalment sempre.**
- Som contribuents voluntaris .
- La **revolució**, per què no la podem fer els grans ?
- Cal cercar en les nostres actuacions la **productivitat social**.
- **Ens cal tenir moralitat responsable.** Auto-estima. Col·laborar en els canvis socials i culturals.
- **Cal, avui i sempre, trobar sentit a la vida.**

11 / abril / 2007